

вання повинно враховувати специфіку кар'єрного консультування та специфіку підготовки особистості до підприємницької діяльності. За такого підходу консультування з молодіжного підприємництва можна розглядати як напрям кар'єрного консультування, що має за мету формування кар'єрної компетентності, поєданого є розвитком підприємницької компетентності.

Специфіку консультування з молодіжного підприємництва доцільно досліджувати з використанням відповідної моделі, яка має враховувати як необхідність підготовки молодої особи до побудови своєї освітньо-професійної траєкторії в цілому, так й її особливості в разі вибору підприємницької діяльності як генерального вектору її розвитку. Проте, зазначене протиріччя не є дихотомічним, хоча професійна діяльність за наймом та самостійна підприємницька діяльність складаються із сукупностей особистісних якостей та компетенцій, які не завжди перетинаються. За такого підходу модель консультування з молодіжного підприємництва має містити елементи, які є одночасно складниками моделей формування кар'єрної компетентності та підприємницької компетентності.

Моделі формування підприємницької компетентності студентів закладів вищої освіти обґрунтовано у дисертаційних дослідженнях Г. Матукової [1], М. Стрельникова [2] та інших дослідників, модель формування підприємницької компетентності учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) наведено у дисертації М. Ткаченка [3]. Теоретичні підходи щодо моделювання кар'єрної компетентності учнів ЗП(ПТ)О обґрунтовано в ряді монографічних [4; 5] та дисертаційних досліджень [6; 7], інших наукових публікаціях. Аналіз та синтез зазначених досліджень, а також вивчення різних типологій педагогічних моделей [8] дає змогу прийти до висновку, що характер взаємодії педагогічного феномену, що досліджується, а саме – консультування з молодіжного підприємництва, відповідає характеристикам структурно-функціональної моделі, в яких може бути поданими не лише компоненти формування підприємницької компетентності учнів закладів П(ПТ)О та їх взаємозв'язки, але й їх функціональна зорієнтованість.

Література

1. Матукова Г. І. Теоретико-методологічні засади розвитку підприємницької компетентності у майбутніх фахівців економічного профілю : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2016. 670 с.
2. Стрельников М. В. Розвиток підприємницької компетентності магістрантів з управління та адміністрування : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Полтава, 2017.
3. Ткаченко М. В. Формування підприємницької компетентності майбутніх фахівців ресторанного господарства у професійно-технічних навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2018.
4. Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія [Алексеева С. В., Закатнов Д. О. та ін.] ; за заг. ред. Д. О. Закатнова. К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014.
5. Система консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів: монографія [Алексеева С. В., Величко Н. О., Єршова Л. М. та ін.]. Житомир: «Полісся», 2019.
6. Біскуп В. С. Кар'єрна компетентність студентської молоді: соціологічний аспект : автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04. Львів, 2017. 20 с.
7. Клименко М. М. Розвиток кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин та механізмів у технічних університетах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2018. 20 с.
8. Лодатко Є. Педагогічне моделювання: монографія. Київ: Видавництво Богдан, 2022. 206 с.

ЗАСЛАВСЬКА СВІТЛАНА

Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ БУДІВЕЛЬНИКА

У повоєнний період в Україні, звичайно, дуже швидко розвиватиметься будівництво, особливо зруйнованих громадянських та житлових об'єктів. Водночас, відомо, що будівництво є одним із серйозних джерел забруднення навколишнього середовища. На будівлі нині припадає 40 % світового енерговикористання, і вони виробляють понад третину глобальних викидів парникових газів. Ці впливи визнаються та враховуються при проектуванні та в технологіях, що знижують вплив будівель на навколишнє середовище [1].

Негативний вплив сектора будівництва є результатом виробництва та переробки будівельних матеріалів, а також самого процесу будівництва та експлуатації будівель. Зважаючи на це, екологічні методи будівництва є критичною частиною глобальної боротьби проти зміни клімату та захисту навколишнього середовища.

Рішення цієї проблеми лежить в площині застосування «зелених технологій», основні функції яких полягають у забезпеченні: якості зовнішнього середовища; комфорту внутрішнього середовища; утилізації відходів; зменшення викидів в атмосферу газів, що спричиняють парниковий ефект; раціонального водовикористання; збільшення частки відновлюваних джерел енергії при експлуатації та обслуговуванні будівель; безпечності життєдіяльності.

У лабораторії професійних технологій Інституту професійної освіти НАПН України протягом останніх років проводяться дослідження щодо розробки екологічних технологій для виконання будівельних робіт, зокрема облицювальних.

Встановлено, що екологічні вимоги при виконанні облицювальних робіт включають три групи:

- 1) **організаційні**, покликані, по можливості, максимально зберігати зелені насадження, що знаходяться на будівельному майданчику, зберігати та повертати зворотню тару від плитки постачальнику;
- 2) **технологічні**, націлені на використання екологічно чистих матеріалів, застосування інноваційних маловідходних та безвідходних технологій;
- 3) **особистісні**, що передбачають наступне: відходи та сміття скидати з будівель та споруд тільки з використанням закритих лотків та бункерів-накопичувачів; не виливати залишки розчинників на землю та не закопувати технічні відходи, наприклад, цементний розчин у землю; не засипати сміттям кореневі шийки та стовбури дерев, що ростуть на будівельному майданчику тощо.

При навчанні майбутніх облицювальників-плиточників слід формувати у них екологічну компетентність при вивченні конкретних тем програми та курсу в цілому. Тим часом до чинного нормативного документа професійної (професійно-технічної) освіти СП(ПТ)О 7132.F 43.33-2017 *Лицювальник – плиточник 3-7 розряду* [2] не включена в програму як окрема тема «Екологія». Зазначена проблема не розглядається при навчанні окремим технологіям із виконання облицювальних робіт. До переліку ключових компетентностей не включена екологічна.

Тобто на часі – перегляд існуючих нормативних документів та розробка нових з урахуванням екологічних вимог, екологічна сертифікація будівельних матеріалів та технологій, екологічне виховання майбутніх будівельників.

Література

1. Gibberd, J. Green Building Technologies. In: Yang, P. (ed.). *Cases on Green Energy and Sustainable Development*. Hershey, PA: IGI Global, 2020. URL: <https://doi.org/10.4018/978-1-5225-8559-6>
2. Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти СП(ПТ)О 7132.F 43.33-2017 *Лицювальник-плиточник 3-7 розрядів*. Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 13 листопада 2017 р. № 1465. *Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України*. URL: <http://surl.li/melwa>

КАЗАЧІНЕР ОЛЕНА, БОЙЧУК ЮРІЙ, ГАЛІЙ АЛЛА

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (м. Харків)

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДО СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У збройних конфліктах питання збереження закладів освіти як безпечного простору є надзвичайно гострим. Під час військових дій та ще тривалий час після їх закінчення заклади освіти в Україні працюватимуть у нових для себе вимогах до збереження освітнього середовища [1].

Безпечне освітнє середовище забезпечує наявність безпечних умов навчання та праці комфортну міжособистісну взаємодію, сприяючи емоційному благополуччю учнів, педагогів та батьків відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання.

Питання створення безпечного освітнього середовища як простору для розвитку особистості було предметом наукових пошуків таких вітчизняних науковців, як: В. Іорданова, Н. Москвіна, О. Косигіна, Д. Князькіна, І. Подтиканин, Г. Васянович, С. Борисова та інших.

Однією з відомих організацій, яка виконує завдання створення безпечного простору для дітей, що пережили або переживають психотравмуючі ситуації, є Early Starters International [2].

ESI розробила 18 безпечних просторів для дітей раннього віку: 7 – у Молдові, 7 – в Ізраїлі, 2 – у Празі, один – у Львові, Україна, та один у Кракові, Польща. Співробітники, переважно жінки-біженки з України з відповідним досвідом, отримують професійний розвиток та підтримку у вирішенні викликів, які виникають. Безпечний простір для маленьких дітей також є базою, де організуються громадські заходи для матерів, такі, як сімейні відвідування музеїв або походи, а також додаткові послуги, такі, як юридичні консультації та вивчення мови. Зараз ця організація налічує 50 співробітників, більшість із яких – матері-біженки з України. Понад 5000 дітей відвідали безпечні місця, запроваджені організацією, і тисячам сімей надано необхідні послуги. Щодня приблизно 500 дітей приєднуються до цієї діяльності та користуються освітніми та соціальними послугами, які вони надають. Більш детально з діяльністю організації Early Starters International можна ознайомитися за посиланням [3].

Як відомо, одним із дієвих та найбільш безпечних інструментів роботи з дитиною та допомоги у розв'язанні її проблем, у тому числі пов'язаних зі стресом, страхами, депресивним станом тощо, є казкотерапія.

Так, в онлайн-форматі на платформі Zoom проведено майстер-клас зі створення терапевтичної або психокорекційної казки. Було представлено різновиди казок (за Т. Зінкевич-Євстигнєвою), прийоми, що використовуються під час створення казки, її алгоритм (за Р. Ткач). За цим алгоритмом учасники майстер-класу мали можливість покроково створити власну казку для дітей та представити її. Здебільшого казки виявилися цікавими, порушували різноманітні проблеми дітей та пропонували їх розв'язання. Якщо виникала необхідність, то казку можна було переробляти або доопрацювати, намалювати ілюстрації, створити завдання для роботи над авторським твором. Майстер-клас відбувся в інтерактивній формі, у форматі співпраці.